

Helse- og omsorgskomiteen
Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 Oslo

Dato
12.10.2022

Innspill til forslag til statsbudsjett 2023

Mental Helse takker for muligheten til å komme med skriftlig og muntlig innspill til regjeringens forslag til statsbudsjett for 2023.

Mental Helse vil understreke at det er et reelt behov for å styrke de psykiske helsetjenestene, iverksette tiltak innen forebygging av psykiske helseproblemer og styrke de eksisterende aktørene, som brukerorganisasjoner og hjelpetelefoner i tillegg til statlige, kommunale og private aktører. Derfor er vi skuffet over regjeringens prioriteringer og plutselige endringer i forslag til statsbudsjett for 2023.

På generelt grunnlag er Mental Helse særlig bekymret over at flere våre prosjekter og tjenester nå overføres til tilskuddsbasert ordning og tas ut fra statsbudsjettet. Vi har forståelse for at dette er et prinsipielt vedtak, men det vil ramme frivilligheten og våre ansatte svært skjevt. Samtidig bidrar det til stor usikkerhet for våre flere hundretusen brukere. Vi forventer at man opprettholder den opprinnelige ordningen, som gir mer forutsigbarhet for organisasjoner som lener seg på ansatte, fremfor frivillig arbeid.

Kap 765, post 71, Verdensdagen for psykisk helse

Verdensdagen for psykisk helse markeres 10. oktober og er en nasjonal befolkningskampanje for å øke kunnskap, åpenhet og forståelse om psykisk helse. Kampanjen mobiliserer kommuner, skoler, arbeidsplasser, organisasjoner og enkeltpersoner fra hele landet til tiltak og engasjement som styrker den psykiske folkehelsen, gjennom markeringer i uke 39-42 hvert år. Rekkevidden av kampanjen har økt betraktelig de siste årene, og i 2021 var det mer enn 3100 markeringer over hele landet. Det er en 42 prosent økning fra året før. Samtidig nådde vi 1,8 millioner mennesker gjennom sosiale medier, og hadde mer enn 600 medieoppslag i kampanjeperioden. Flere enn noen gang bruker Verdensdagen som en anledning til å sette psykisk helse på agendaen i sitt miljø og engasjementet er minst like stort i 2022. Blant annet er det over tre ganger så mange arbeidsplasser som har markert og gjennomført arrangementer hos seg, med en markant økning i store, koordinerte markeringer som varer over tid og et større mangfold arrangører.

Mental Helse mener statsbudsjettet heller bør styrke den internasjonale og etablerte kampanjen Verdensdagen for psykisk helse, fremfor å introdusere nye psykiske folkehelsekampanjer. Dette for å kunne møte det store og voksende engasjementet for psykisk helse i samfunnet, og for å ha kapasitet til å følge opp og tilrettelegge for flere og mer varierte markeringer over hele landet. Mental Helse ber om at bevilgningene øker til 9,3 millioner ved neste års budsjett.

Side 1 av 2

Kap 765, post 72, Tilskudd til hjelpetelefoner, digitale hjelpeverktøy mv.

Våre svartjenester er fordelt på ulike målgrupper hvor Hjelpetelefonen er størst. Deretter har vi våre chat-tjenester, familiesupport, studenttelefonen og arbeidslivstelefonen. Til sammen mottok våre 90 ansatte over 350.000 henvendelser i 2021, hvor det ligger an til langt flere henvendelser i år. Viktigheten av hjelpetelefoner har økt gradvis over de siste tiårene, men det har vært en eksplosiv vekst siden Ari Behns selvmord, pandemien og nå er det svært mange som kontakter oss som følge av urolige tider. Dette kommer i tillegg til de som kontakter oss på generelt grunnlag, som psykiske helseproblemer, ensomhet eller relasjonsproblemer.

Når regjeringen foreslår å styrke Mental Helses hjelpetelefon fra statsbudsjettet er det helt motsatt vei av hva som er nødvendig. Under den ekstra pågangen de siste årene har Mental Helse vært mottaker av ekstraordinære midler over statsbudsjettet, kalt krisepakker, hvor vi har vist at vi raskt kan øke bemanningen og håndtere kritiske situasjoner. Ved å overføre hjelpetelefoner til en søknadsbasert ordning mister man denne fleksibiliteten. Samtidig bidrar det til stor usikkerhet for våre 90 ansatte.

Mental Helses hjelpetelefon har i 30 år vært en pålitelig bidragsyter til å redde liv, døgnet rundt, hver eneste dag. Vi forebygger psykiske helseproblemer og er en samtalepartner for de som er i en vanskelig situasjon. Dette er en velkjent og opparbeidet tjeneste over tid, som både har vært pålitelig og livsviktig for mange. I tillegg er vi en viktig ressurs for å avlaste helsetjenestene, samt at hjelpetelefonen inngår som en del av en beredskapsplan for mange brukere og pasienter. Å konkurranseutsette denne tjenesten skaper utrygghet for våre 90 ansatte og kan true tilbudet til våre flere hundretusen brukere.

Mental Helse foreslår at man satser på de etablerte tjenestene innen forebyggende psykisk helsearbeid og at Mental Helses hjelpetelefon beholdes over statsbudsjettet, med foreslått bevilgning på 32,5 millioner kroner for 2023.

Kap 765, post 75, Forebygging av selvmord og selvskading

Regjeringen har forpliktet seg til et bindende arbeid for å forebygge selvmord. For å lykkes med dette må vi sørge for at barn og unge vokser opp i trygge omgivelser, og at de har noen å gå til når de sliter. Ungdom må få redskap og verktøy til å takle kriser og utfordringer. Klasseromprogrammet YAM (Youth Aware of Mental Health) må innføres i ungdomsskolen; det gir 50% reduksjon av depresjoner og selvmordstanker ett år etter fullført kurs. YAM er internasjonalt anerkjent, og det er dokumentert virksomt. Etter å ha søkt støtte til dette i 4 år, så fikk Mental Helse 800.000 i tilskudd i fjor for å starte opp. Dette var høyest mulig tilskudd over ordningen «Forebygging av selvmord og selvskading».

Mental Helse ber om at det selvmordsforebyggende programmet YAM tildeles 5 millioner over statsbudsjettet så programmet kan sikres en god etablering og utrulling i hele landet.

Med vennlig hilsen

Haakon Steen
Nestleder

Linda Berg-Heggelund
Generalsekretær

Side 2 av 2